

BOR
Freedom
AND
Justice...

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN IN LANGUAGE ONLY

National and International Circulation

SLOVENIAN
MORNING NEWSPAPER

NO. 105

CLEVELAND, OHIO, THURSDAY MORNING, MAY 28, 1959

STEV. LVIII.—VOL. LVIII.

Šole v Little Rock bodo jeseni nemara odprte

Poraz segregacionistov pri volitvah je odprl pot k otvoritvi šol.

LITTLE ROCK, Ark. — Everett Tucker, eden izmed treh članov šolskega odbora, ki so dobili podporo volivev, je dejal, da bodo dobili učitelji, ki jih je del šolskega odbora, ki je za odločno segregacijo, odpustil, dobili novo možnost za sklenitev ponovnih službenih dogovorov, ni pa mogel povedati, ali bo jeseni mogoče zaprte višje šole odpreti ali ne. To zavisi od odločitve zveznega sodišča o ustavnosti lani uveljavljenih državnih zakonov, ki dajejo guvernerju pravico šole zapreti, če grozi nevarnost izgredov in nemirov.

Šolski odbor, iz katerega so Tucker in dva tovariša izstopili, ko je ta odpovedal službo učiteljstvu, je moral na temelju volitev odstopiti in prepustiti mestu Tuckerju in tovarišem. Ti so mnjeni, da je bolje šole odpreti in sprejeti vanje formalno nekaj črnih šolarjev, kot pa imeti šole zaprte za vso mladino. Volivci so to stališče odobrili. Sedaj je le še vprašanje, kaj bo k vsemu rekel in storil guv. Faulk.

Trumanu spodelel načrt za boj proti komunizmu

CLEVELAND, O. — Znani katoliški tedenik "America" poroča, kako je bivšemu predsedniku Trumanu spodelel njegov načrt, da pridobi vse vere za skupen nastop proti komunizmu.

Bilo je to l. 1948. Truman je bil takrat v stiku z vidnimi voditelji vseh velikih ver in izmenjal s njimi misli o komunistični nevarnosti. Odgovori, ki jih je dobil od raznih strani, so ga tako navdušili, da je poslal svojega prijatelja in obenem osebega zastopnika pri Vatikanu Myron Taylorju na daljše potovanje in mu naročil, naj stopi v sejni stik z verskimi voditelji in jih pridobi za idejo o skupnem nastopu proti komunistični nevarnosti.

Taylor je naletel na polno razumevanje pri sv. Očetu Piju XII. Tam je dobil še celo pisemo izjavo s pravico, da jo lahko pokaže vsem interesentom. Taylor je potem šel v Ženevo v Švico, da bi tam prodal svojo idejo Svetovnemu svetu cerkva, ki je v njem organiziranih 150 protestantskih sekt. Tam ga kot Trumanovega zastopnika sploh sprejeti niso hoteli, češ da jim to brani načelo o ločitvi cerkve od države. Gorilni so z njim samo kot odličnim protestantom, toda Trumanovo idejo so zavrnili. Za idejo samo so pa bili angleški protestanti, dočim so jo francoska protestantska cerkev, nemške in skandinavske luteranske cerkve in pravoslavni patrijarh v Carigradu odklonili.

Ko je predsednik Truman zvedel za stališče posameznih verskih poglavarjev, je svoj načrt odpustil.

Kar ves kongresni podobor bi rad šel v Moskvo

WASHINGTON, D. C. — Demokratični kongresnik Anfuso je ljubitelj originalnih idej. Kot predsednik podobora Predstavnika doma za vsemirje je sprožil med šestimi člani podobora misel, da bi poleti potovati kar korporativno v Moskvo in zatem pogajali s tovaršem Hruščevim o vporabi vsemirja v Carigradu odklonili.

Ko je predsednik Truman zvedel za stališče posameznih verskih poglavarjev, je svoj načrt odpustil.

Vremenski
prerok
pravi:

Novi grobovi

David Dureiko

V torek zvečer je umrl 3 in pol mesecev stari David Dureiko z 1140 Norwood Rd. Tukaj zavuča starše Edwin in Mary Ann, brata Ronald, starega očeta in staro mater Mr. in Mrs. Alex Dureiko in Mr. in Mrs. Adam Klein. Pogreb bo jutri zjutraj ob 8:30 iz Zakrajskega pogrebnega zavoda v cerkev sv. Pavla na 40. cesti ob devetih, nato na pokopališče Calvary. Truplo bo položeno na mrtvaški oder danes popoldne ob enih.

John Molle St.

Po 4 letih bolezanja je premrtil v Euclid-Glenville bolnici poznami John Molle st., star 77 let, stanovanec na 25868 Highland Rd., Richmond Heights. Tukaj zavuča soprogo Christine, roj. Breznikar, otroke: Justine, Johna ml., Mario Moeller, Williamsa, Jean Prayat, Eugene, Dorothy Balinski, Josepha in Roberta, 16 vnučkov, 5 pravnukov ter več drugih sorodnikov. Hčer Alice Straus Collins je umrla l. 1947. Rojen je bil v St. Rupertu na Dolenjskem, kjer zavuča več sorodnikov. Tukaj je bival 59 let in je bil stavbenik od leta 1911. Bil je ustanovni član Baraga Court št. 1317 Kat. Borštnarjev. Pogreb bo jutri zjutraj ob devetih iz Jos. Zele in Sinovi pogreb, zavoda na 458 E. 152. St. v cerkev St. Pascal Babylon na Wilson Mills Rd. ob desetih, nato v družinsko grobničo na Kalvariji.

Victoria Quiram

Pogreb Victorie Von Quiram se vrši jutri zjutraj ob 9:45 iz Jos. Zele in Sinovi pogreb, zavoda na 458 E. 152. St. v cerkev Sv. Paula na Chardon Rd. ob 10:30.

Andrew Kulbickas

Danes zgodaj zjutraj je umrl 65 let stari Andrew Kulbickas, ki je živel 16 let na 621 E. 128. St., doma na Litevskem, od koder je prišel l. 1911. Bil je vpojeni tiskar. Zapustil je ženo Ano, roj. Dareska, otroke Stanleya Cook, Al'bino Osters, Anno Miller, Lillian Lucas in Edwarda Kulbis, 12 vnučkov in vnukinj, dva pravnuka in brata Chralesa Litvi. Pogreb bo v ponedeljek zj. iz Grdinovega pogreb, zavoda na E. 62. St. v cerkev sv. Jurija, nato na pokopališče sv. Križa. Truplo bo na mrtvaškem odru v soboto po tretji uri pop.

Mrs. Catherine Hotujak

V St. Vincent Charity bolnici je umrla Mrs. Catherine Hotujak, roj. Munjak, stara 66 let, s 1908 Cherokee. Zapustila je moža Valentina, otroke Niko, Anne Costello in Johna, tri vnukinje, dva vnuka, brata Franka Munyak v Oklahoma City, Okla., in sestro Anno Starsina v rodni Jugoslaviji. Pokojna je bila članica HBZ br. 47. Pogreb ima v oskrbi Zeletov pogreb, zavod na E. 152. St. Podrobnosti jutri.

Kar ves kongresni podobor bi rad šel v Moskvo

WASHINGTON, D. C. — Demokratični kongresnik Anfuso je ljubitelj originalnih idej. Kot predsednik podobora Predstavnika doma za vsemirje je sprožil med šestimi člani podobora misel, da bi poleti potovati kar korporativno v Moskvo in zatem pogajali s tovaršem Hruščevim o vporabi vsemirja v Carigradu odklonili.

Ko je predsednik Truman zvedel za stališče posameznih verskih poglavarjev, je svoj načrt odpustil.

Atomskih elektrarn v Evropi še dolgo ne bo

Pomanjkanje goriva in električne energije je izginilo, z njim pa je prešlo tudi navdušenje za atomske elektrarne.

WASHINGTON, D. C. — Še lani je bilo veliko govorjenja in že več upanja, da bodo v Evropi vsi navdušeni za dolgo vrsto atomske elektrarn s skupno zmogljivostjo približno en milijon kilovatov. Takrat so v Evropi še čutili posledice sueške krize, manjkalno je goriva in električne energije. Povrh je že Amerika objubila pomoč v znesku \$35,000,000 in \$90,000,000 posojila po 4% in pol odstotka.

Sedaj je navdušenje že izginilo. V Evropi imajo dosti kuriva, premoga še celo preveč, pomanjkanje električnega toka je izginilo. Francija upa na nafto iz Sahare in ni več interesirana na projektih atomske elektrarn, povrhu pa pravijo v Evropi, da je ameriško posojilo po 4½% predrago.

Evropska atomska komisija se radi tega nagiba na idejo, da bi se zaenkrat ukvarjala samo s preiskavanjem, za kaj vse se da vporabljal atomska sila. Prinas niso, ravno zadovoljni s takim razvojem tega problema. Upali so, da bodo v Evropi postavljalj bolj poskusne kot pravne atomske elektrarne, ki lahko hitro zastarijo. Ta up je šel po vodi. Verjetno bo radi tega cel načrt za evropske atomske elektrarne revidiran.

Diktator Kasem se mora boriti s kurdskega rodu

ANKARA, Tur. — V severnem Iraku ob turški meji gospodari na Kurdi stari šejk Rašid. Boji se samo Boga in Mohameda, nikoli pa ne vsakokratnega vladarja v iraški prestolici Bagdadu, tudi Kasema ne.

Ko ga je Kasem pozval na obisk v Bagdad, ni hotel iti, postal je tja samo dva svoja vnučka, ki jih je Kasem seveda takoj zaprl. To je zjeljal oceta običajnega priporavnika Mahmud Bega, da je napadel neko orožniški postajo, arretiral nekaj orožniških oficirjev, ki jih sedaj drži kot talce. Kasemova policija je radi tega napadla Mahmudovo vas Guider — Dalamer, polovila begove žene in šest njegovih otrok in vse skupaj odpeljala v Bagdad.

Ta družinska drama v treh rodom se je dogodila v marcu in dala povod vsem Kurdom, da so začeli pravno državljansko vojno s Kasemovo administracijo. Kasem jim ne more blizu. Kadarkoli se njegovim četam posreči, da obkolijo kurdske upornike, se ti umanejo na turška tla. Pravi vzrok za upor je pa Kasemova agrarna reforma, ki o njej šejni slišati nočejo, in pa napaka Kasemova policije, da je pozaprila kurdske verske voditelje.

Eisenhower vzgaja svoje vnake po stari navadi

WASHINGTON, D. C. — Predsednik Eisenhower je ob priloki prireditve v Beli hiši na čest slepim dijakiom tudi povedal, da kar korporativno v Moskvo in z zanimanjem zaseduje uspehe, ki jih dosežejo v šoli njegov vnuk in njegove vnukinje. Rekel, da skuša poživiti napore pri učenju na stari način: vsak red A plača po dva dollarja, za red B po dolarju, za red C pa mu more nastati iz te moke kaj kruha. Res pa je, da je podobor o tem Eisenhower je priporabil, da mu govori z zastopniki državnega tajništva, da pa ti niso hoteli o če; je pri njej veliko več "izdatkov" kot "dohodkov."

Župnik fare sv. Vida vodi romanje v Lurd in Rim

CLEVELAND, O. — Z letalom TWA odpotujejo pod vodstvom Rev. Louis B. Baznika na ameriško-slovensko romanje v Lurd-Rim in nato v Ljubljano: Nikolous Mootz iz Aurora, Ill., Mrs. Mary Machatus in Miss Virginia Logar iz Lorain, Ohio; Mrs. Frances Misley iz Mentor, Ohio; Mrs. Mary Jasko, Mrs. Theresa Martinc, Mrs. Mary Radel, Mrs. Rose Cimperman, Miss Mary Tekavec, Miss Caroline Modic, Miss Mary Palcic, Mrs. Mary Hocevar, Neimenovani, Mrs. Eva Ozbolt, Mrs. Jennifer Machek, Joseph Starha, Mrs. Frances Starha, Mrs. Pauline Gusdon, Mrs. Mary Modic, Mrs. Josephine Kozel in Mrs. Josephine Kuhel.

Vsem želimo srečno pot, bivanje v Sloveniji in srečen povratak v Ameriko! Romanje in potovanje je organizirala potniška pisarna Bled Travel.

Rdeča Kina protestira

Vlada komunistične Kitajske protestira zaradi odločnega nastopa laoške vlade proti komunističnim upornikom.

HONG KONG, — Ko so se moralni Francozi po porazu umaknili iz Indokine, so nastale tam samostojne države Vietnam, Kambodža in Laos. Laos je stisnjena v notranjost polotoka in meji na komunistični sev. Vietnam je Kitajska. Dve provinci ob meji sta bili ob ustanovitvih državice pod vojaško zasedbo komunističnih gverilcev. Lani je končno prišlo do sporazuma z vlado in komunistični gverilci, ki so obljubili pokoriti, če bodo sprejeti v redno vojsko. Dogovora se niso držali.

V Londonu so postali nestrneči. Začeli so širiti vesti, da bi se dal doseči sporazum s komunisti v treh zadevah: o Berlinu, o mešani komisiji za zedinjenje nemškega naroda in o nadaljevanju razgovorov o razorožitvi. Prepričani so, da je to zelo "realne" politika, ki bosta z njim zadovoljna Vzhod in Zahod.

Vlada se je končno naveličala in je oba rdeča bataljona obkobil in ju skušala prisiliti k predaji. Enega je ukrotila, drugemu pa se je posrečilo pobegniti iz klešč proti meji komunističnega Vietnam. Vlada je vrgla v gorati predel vojaške padalce, ki so ubežnikom zaprli pot. Znovu obkoljene je poveljstvo vojske pozvalo k predaji.

Ta odločen nastop vlade je močno vznejevljal Rdeča Kitajska in komunistični Sev. Vietnam. Kitajski zunanjji minister je javno protestiral. Kitajska vlada bi pa rada znova oživila srednje mesto zanj ne pa za njegova dva spremjevalca. Vsi trije zunanjni ministri pa se bodo s Herterjem v njegovem letalu vrnili v Ženevo. Gromiko bo lahko vzel seboj enega spremjevalca.

Med potjo bodo imeli dovolj časa za razgovore, ne da bi jih kdaj mogel motiti. Ob tej prilnosti bodo sklenili, kdaj naj bo prihodnja javna seja. Za jutri je napovedan v Ženevi pravni tajni sestanek pri angleškem zunanjem ministru S. Lloydu. Tega sestanka se bodo udeležili samo zunanjii ministri štirih sil s svojimi najozjimi sodelavci.

Laos prejema gospodarsko in vojaško pomoč iz Združenih držav. Te dejansko plaćajojo in vzdržujejo njegovo celotno oboroženo silo. V državico, ki ima komaj nekaj čez dva milijona prebivalcev, pa je zaradi svoje lege pomembna v današnji borbi svobodnega sveta s komunističnim nasiljem, se polagoma vrnila mir in red.

Ottawa zelo zadovoljna!

OTTAWA, Can. — Vodniki kanadske narodne obrambe, ki so ogledali glavni stan Severno-ameriške letalske obrambe (NORAD), so izrazili svoje veliko zadovoljstvo na celo organizacijo in njenim delovanjem. "Kanadčani so zelo zadovoljni v svojem delu z Amerikanci, ti pa s Kanadčani", je dejal minister za obrambno producijo O'Hurley, ko se je z drugimi vodnikami kanadske narodne obrambe vrnil z obiska v Colorado Springs, Colo.

NA KONFERENCI ŠTIRIH TRDI, SICER VOLJEJSI!

Sovjetski zastopniki so na konferenci štirih velikih v Ženevi trdi in nepopustljivi, zato pa skušajo kazati dobro voljo v drugih vprašanjih. Tako so postali vojnjejsi pri razgovorih za končanje preskušanja atomskega orožja in pokazali veliko zanimanje celo za Mednarodno agencijo za atomske silo, za katero so prej skoro niso brigali. — Zastopniki nemških vlad na tajnih sejah ne bodo zastopani.

ZENEVA, Šv. — Moskva noči nič popustiti od svojega načrta, da izrabi konferenco kot sredstvo za svojo propagando. Ker bi tovarisi tako lahko spravili konferenco v resno krizo, so začeli gledati, kje bi dobili kake nadomestne zavajane, da bi Eisenhowera dokazali, da se z njimi da vendarle delati. Pokazali so na primer naenkrat veliko zanimanje za Mednarodno agencijo za atomske silo. Do sedaj so kot člani te organizacije plačevali samo svojo članarino in se zavajajo niso brigali. Sedaj so ji nepričakovano še poklonili izreden dar v znesku poi milijona rubljev. Dalje so poslali v to organizacijo enega izmed svojih najboljših atomskih strokovnjakov profesorja Rylova.

Dve opici v vesolje in nazaj na - zemljo

Združenim državam se je danes zjutraj posrečilo poslati v vesolje dve opici in ju srečno vrniti na zemljo.

CAPE CANAVERAL, Fla. — Danes zjutraj je bil storjen prvi uspešen korak v vesolje. Arma da je poslala z raketo Jupiter daleč v vesolje dve opici. Poludruge uro kasneje je mornarica rešila glavo rakete z obema valima in vsem drugim, kar je potovalo v vesolje, srečno iz mesta.

Strokovnjaki proučujejo, kakšen vpliv je imelo potovanje na obe živali in vse, kar je bilo z njima poslanega v vesolje. — Trojki pridejo povprečno na vsakih 8,800 porodov enkrat.

Upor na Kitajskem je zahteval 280 mrtvih!

TAIPEJ, For. — Po vestih iz rdeče Kitajske je prišlo 17. marca v bližini Nankinga do izgrevov in upora. Preko 10,00

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave. — HEnderson 1-0628 — Cleveland 3, Ohio

National and International Circulation

Published daily except Saturdays, Sundays, Holidays and 1st week in July

Publisher: Victor J. Knaus; Manager and Editor: Mary Debevec

NAROČNINA:

Za Zedinjene države:

\$12.00 na leto; \$7.00 za pol leta; \$4.00 za 3 mesece

Za Kanado in dežele izven Zed. držav:

\$14.00 na leto; \$8.00 za pol leta; \$4.50 za 3 mesece

Petkova izdaja \$3.00 na leto

SUBSCRIPTION RATES:

United States:

\$12.00 per year; \$7.00 for 6 months; \$4.00 for 3 months

Canada and Foreign Countries:

\$14.00 per year; \$8.00 for 6 months; \$4.50 for 3 months

Friday edition \$3.00 for one year

Entered as second class matter January 6th, 1908, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the act of March 3rd, 1879.

No. 105 Thurs., May 28, 1959

O uniji za žensko konfekcijo

Unija za žensko konfekcijo, ki jo vodi znani unijski voditelj Dubinsky, ima vsako tretjo leto svojo letno konvencijo. Letos jo je imela na Miami Beach v Floridi. Potek konvencije je vzbudil malo zanimanja v naši javnosti. Kar je bilo zanimivega na njej, je bil spopad med Dubinskim in našim tajnikom za delavske zadeve Mitchellom. Spoprigla sta se radi tega, ker je Dubinski očital Mitchellu, da administracija iz političnih razlogov preganja unijo, češ zlorabila svoj monopolni položaj. Tajnik za delavske zadeve je naravno pobijal to trditev z originalnim dokazom, da mu prav isto očita tudi General Motors Co., ki spada med naša največja kapitalistična podjetja. Druga zanimiva točka na dnevnem redu je bil nepričakovani predlog unijskega vodstva, naj si unija nabere štrajkovni fond v višini \$5,000,000. Tega ni pričakoval nihče, ki pozna razmere v naši tekstilni industriji.

Unija za žensko konfekcijo ima okoli 450,000 članov, je največja v naši tekstilni industriji in bolj tipična za naše unijsko gibanje kot druge velike unije. Boriti se mora namreč z vsemi težavami, ki morijo našo tekstilno industrijo, podjetja in delavce.

V panogi za žensko konfekcijo se skuša uveljaviti okoli 2,000 tovarn. Tri četrtine od njih so mala podjetja, ki redno zaposlujejo povprečno po 50 delavcev. Konkurenca med njimi je strašna, boj za obstanek je hud. Vsako leto gre v likvidacijo ali konkurs okoli dvajset odstotkov podjetij, večinoma malih rib, ki so jih pregnale s trga velike. Industrija dela s povprečnim letnim dobičkom pol odstotka. Temu primerne so tudi mezde v tej industriji.

V februarju 1948 je bila njihova povprečna višina \$1.50 na uro, pet let kasneje pa \$1.73. Kaj to pomeni, pove sledenja primerjava: povprečna mezda industrijskega delavstva je znašala l. 1948 \$1.31, danes pa \$2.20; povprečna mezda v jeklarski industriji je znašala l. 1948 \$1.51, danes znaša \$3.06. Konfekcijsko delavstvo nosi torej na svojih ramah vso težo divje konkurence v tej panogi. Pozna pa še druge težave; v tej panogi so zaposlene največ delavce, ki gredo praviloma v tovarne samo radi tega, da pomagajo možem nositi stroške za vzdrževanje družine. Kakor hitro si možje opomorejo, pustijo žene delo. Dalje: vsako leto izgine okoli 20% podjetij, na njihova mesta stopijo novi optimisti, kar sili delavstvo, da neprenehoma menja svoje delodajalce.

Končno imata na mezde tudi velik vpliv moda in sezona. Le redko je podjetje, ki ima tako dobro urejeno proizvodnjo, da obratuje celo leto. Pri vsem tem gre pa gospodarski razvoj v tej smeri, da ljudje trošijo vedno manjši odstotek svojih dohodkov za konfekcijo. Pravega nagiba za ta izreden pojav še niso mogli dognati.

Pri takem položaju je jasno, da se mora nahajati unija za žensko konfekcijo v večnih težavah. Vsako leto ji odpade toliko in toliko članov, ker zmanjka poslodavcev. Na njihova mesta stopijo nova podjetja, ki je treba v njih na novo vpeljati unije. To je zvezano z velikim agitacijskim delom, stroški, štrajki, piketiranjem itd. V nobeni drugi uniji ni menjava članstva tako hitra in velika kot v konfekcijski stroki. Vsaka tri leta se menja okoli 50% unijskih članov. Ako bi unija zanemarjal ustavnovanje novih podružnic, bi v 5-6 letih izgubila vse svoje članstvo.

Unija na drugi strani ne more pritisnati na povišanje mez, kot to delajo druge unije. Povprečne cene konfekcijskemu blagu se po zadnji svetovni vojni niso povisale ne na drobno ne na debelo, ostale so skoraj nespremenjene. Zato so mezde mogle narasti zadnjih 10-12 let samo za kaj 10%. Industrija sama se more držati nad vodo samo na ta način, da vedno bolj mehanizira proizvodnjo. To ima zopet za posledico, da rabi vedno manj kvalificiranega delavstva. Pretežna večina delavstva obstoji iz navadnih delavk, ki ne potrebujejo za svoje delo nobene posebne kvalifikacije, kar zopet po svoje pritska na povprečno urno mezo.

Pri takem položaju je razumljivo, da se unija ne poganja pri mezdni pogajanjih najbolj za povišanje mezd. Vleče se bolj za obrobne koristi. Tako je na primer pred kratkim sklenila neka newyorška podružnica tak dogovor s poslodavci, da je izbila od podjetnikov priljivo velike odpravnine za slučaj, ako podjetje prestane z obratovanjem. Unija se mora pač ravnavi po razmerah, ki vladajo v njeni industrijski panogi.

Ako bi hoteli delavstvo za žensko konfekcijo primerjati z drugimi panogami, bi ga morali prišteti med delavske proleterce; v primeri z njim so jeklarji pravi delavski aristokrat. Zato tudi nameravani štrajkovni fond \$5,000,000 nima namena, da bi unija organizirala kakšen splošen štrajk v vsej panogi. Unija rabi ta denar, da zmore organizirati male lokalne štrajke, navadno pred začetkom sezone ali vpeljavo nove mode. Samo takrat se da iz podjetnikov iztisniti kak priboljšek za delavstvo.

Pri vseh teh težavah je pa unija za žensko konfekcijo

bolj tipična za ameriško unijsko gibanje kot velike "aristokratske" unije jeklarjev, avtomobilskih delavcev, rudarjev itd. Brani koristi ameriškega delavstva na gospodarskem področju, kjer vlada silna konkurenca, kjer je proizvodnja podprtva modi in sezoni in kjer se delavstvo ne prenehoma menjata. Z vsemi temi okoliščinami drugim vodilnim unijam ni treba računati. Na drugi strani pa je unija za žensko konfekcijo veliko bolj potrebna delavstvu kot v drugih panogah. Ako bi unije ne bilo, bi delavstvo verjetno zasluzilo komaj nekaj več kot minimalno mezzo. Komur je pri srcu splošno unijsko gibanje, mora spremljati delo te unije s posebnimi simpatijami. Jih v polni meri zaslubi!

Pennsylvanski prepahi

(Poroča Majk)

Pittsburgh, Penna. — V naši

pennsylvanski prestolnici v Harrisburgu imajo politične sestnosti. Razmere novih časov zahtevajo to in ono, vse pa stane denar in to je tisto, kar povzroča upraviteljem naših javnih potreb glavobole. Življenje, pa naj bo to že družinsko, politično ali kakoršno kolik že, ima vedno svoje zahteve, katere se stalno spreminja. So to nekaki "otroci" časov. Kakor hčerka ali sinček, ki ga prvič vzameš seboj v trgovino, je v prvič nekako zadovoljen in ga potolači z navadnim bonbončkom. A ko videti še druge dobre v izložbenih "show casih" (omarah ali stojailih), ti začne kmalu kazati še na piškote in druge še boljše slaščice. Če moreš to ti tudi res kupiti in plačati, to ga ne zanima. On hoče! In če je tak otrok razposajen ti vpije, vresči in sestnost prodaja, dokler mu predmeta ne kupiš, ali pa če si dovolj resen, da ga potolači z roko ali pa palico pa zadnji pričetki.

Nekako tako je z našimi javnimi zahtevami. Pred nekaj leti smo bili zadovoljni z vsem. Da smo imeli le "luft pa vodo" pa je šlo, pa magari če smo jo nosili po kakih 100 ali še več čevljev daleč tam od koncepta naših lot. Tako je bilo tudi z drugimi rečmi. Zdaj? Zdaj mora biti vse na "knof"! Le ene stvari še niso naredili na "knof", da bi za vse to, ki precej drago stane, mogli pritisniti samo na "knof" pa bi se nam vsul denar v "pehar," s katerim bi vse to kar rabimo in kar si naša srca poželite — mogli plačati. Ta zadeva nam dela pa še sestnosti in radi se prekiamo tam v Harrisburgu.

Naš novi ali sedanji državni governer David Lawrence, ki je bil naš bivši župan in ga klicajo s pridevkom "Mr. Demokrat" je mož dela in dejan. Nima nade, da bi le nekaj obljubljal, kakor to radi delajo premogni politiki — on rad to izvede in izpelje, kar zasnuje in obljubi. Gotovo je, da bi rad pokazal, da se nekaj napraviti tudi za vso državo, če se za stvar prav zavzame in če mu javnost in drugi pomagajo. Ampak v naši zakonodaji imamo zastopnike (poslance), ki so iz različnih političnih vrst. Simbol demokratične stranke je "donkey" (osel). Hrvati mu pravijo "dolgovuh magarac," mi pa mu pravimo "dolgovuh osel." Simbol republikanske stranke je pa veliki dolgoričasti slon, ki kamor stopi ali se nasloni se pod njegovimi nogami vse drobi in poka. V politiki se demokratski osel in republikanski slon nenehno prepričata, včasih za oslovsko senco, včasih za slonovo. V volitvah se spoprimata, in včasih ima slon pod seboj, pa se zgodi večkrat, da je tudi osel na vrhu. Ta cirkus stalno obratuje.

V naši slavnici Penni sedi na governerskem stolu Mr. Demokrat. Pokazati hoče, da nekaj zna in tega mu celo slon ne more odrekati. Ne gre pa slonu v njegove politične račune, da naj bi Mr. Demokrat mogel pokazati, kaj več uspehov, kakor jih more Mr. Slon. In ker Mr. Demokrat prosi in svetuje, naj mu država zakonodaja privoli in dovoli dovolj kreditov — denarja, da bo lahko svoje načrte za potrebu javna dela in tpičujejo davke, iz katerih pridejo v

gotovi meri plače učiteljstvu. Ti pa nekateri denar potrošijo za tuje izdelke." Mož je precej povodal. Včasih res tisti, ki so na vrhu dajejo drugim v tem oziaru kaj slabe vzglede.

Gospodarske razmere v gotovi meri sami ustvarjamo. Take imamo, kakoršne ustvarjamo. Ljudje smo čudni. Protibrezposelnosti in drugim raznim težavam na vsa usta zabavljamo — na drugi strani (najbrže nevede), pa k vsemu temu sami prispevamo. Tudi tu se združina ponavlja. Človek je človek v marsikateremu oziru — starčlovek! Zgodovina in preteklost ga učita, pa ga malo nauči. Kakor vedno v preteklostih si je večinoma sam ustvarjal težave in to dela še danes.

PA KAJ NAJ SE UKVARJAMO samo z resnimi zadavami in slučaji. Stopimo za trenotek k "spasom" in zabavi. Naj za dohodek in druge take potrebe reči drugi skrbijo, mi pa se malo pozabavljamo.

Kar bom vam zdaj le povedal, to se je združilo pred več desetletji tam doma na Slovenskem za morjem. Tudi takrat so imeli ljudje v svet svoje skrb in razne težave. Reševali so jih pa dobro drugače, kakor pa jih znamo mi v sedanjih časih. Moj stari oče mi je povedal ta le dogodek:

Dogodilo se je v mejah črnomaljskega okraja. Orožniki so zajeli nekoga nepoboljšljivega potepina. Baje je vlamjal po goricah v zidanice, kradel vino in drugo. Po vseh pa je ljudem kradel s podstreškov prekajeno svinjsko meso in klobase, po kurnicah pa je znal priti do tolstih kokosi in petelinov in dokler ga ni roka pravice začela preganjati se je potepin kar dobro godilo. Živel je kakor maljal kralj ali cesar. Toda vsaka reč ima svoj konec, pa je imela tudi ta. Potepin je nekoga dne padel v roke orožnikom, ki so mu napovedali arretacijo in moral je z njimi v okrajno ječo za mreže in zidove. Seveda mu to ni ugajalo, ampak pomagati si ni mogel.

Potepina so najprvo zasliševali orozniki in sestavljali zapisnike o njegovih izpovedih. Potem so ga pa tiral pred sodnikom, ne vedoč, da bo to potepin stal pred sodiščem in sodnikom ravno petdesetič. To je zlati jubilej. Niti sodnik se ni zavedel te večne obletnice potepina. In ko je sodnik pozval potepina na se požurni in se vsede na zatožno klop ter poda prisego, da bo vse po pravici govoril in nič drugače, se potepin oglasi in zaprosi za besedo.

"Gospod sodnik, ta razprava bo jubilej za mene. Pridem petdesetič pred sodiščem in zato bi rad, da bi bila malo bolj slovenska, ali bi ne mogel dobiti zagovornika?"

Sodnik se je malce popraskal za ušeši in mu odgovoril:

"Vaša zadeva je jasna, kakor beli dan in tudi sami priznavate tatvino. Kako naj bi vas mogel zagovarjati odvetnik?"

Potepin še pogleda sodnika in mu odgovoril: "Saj ravno na to tudi jaz mislim in bi rad videl, kako bi me odvetnik izrezal iz te kašel!"

Sodnik se je malce posmejal nato pa je potepina obsodil na enomesecni zapor in tisti čas, ko je sedel potepin v pohištveni celici je bil mir po kurnicah po črnomaljski okolici in po podstreških ni tisti čas ničesar zmanjkalo.

Kako je bilo pa potem, ko je potepin prišel iz ječe, pa povem vam enkrat prihodnjic.

Vse lepo pozdravljam in vse prosim, imejte potrpljenje s Starim Majkom.

— Povprečni tovorni vlak v Združenih državah ima 66 vagonov.

— V Združenih državah vozijo tovorni vlaki s povprečno brzino 18.6 milj na uro.

Kulturna kronika

Jože Grdina: Po Vzhodu in Zapadu

Te dni pride na ameriški knjižni trg nova slovenska knjiga. Njen naslov je: Po vzhodu in zapadu; podnaslov pa: Potopis. Napisan je Jože Grdina, znana cestovnost na clevelandskem Slovenskem St. Clairju. Knjiga obsegajo 718 strani velike osmerek. Oprenljiva je z 225 pokrajinskimi slikami. Tiskana je bila v Tiskarni Ameriške domovine v Clevelandu. Na naslovni strani ima letnico: 1955. Tega leta je namreč avtor začel objavljati potopis v podlistku Ameriške domovine, sedaj pa je izšel v knjižni obliku. Pri knjižni izdaji bi vsekakor bilo pravilnejje, če bi nosila letnico: 1959. Knjiga je izšla v samozaložbi, kar za ameriške razmere ni nič posebnega. Tudi rajniki pesnik Ivan Zorman ali še živi pisatelj Ivan Jontez sta izdajala svoja dela v samozaložbi.

Druga Grdinova potopisna knjiga ima naslov Po širokem svetu. Ima 612 strani enakega formata kot obe drugi. Izšla pa je leta 1938. v Clevelandu. Imenovati bi jo mogli nekako predhodnico sedaj izšel Po vzhodu in zapadu. V glavnem ima namreč isto vsebinsko, samo da so v novi izdaji nekatere stvari močno spopolnjene, nekaj pa je tudi nanovo dodanega.

Po sedemnajst letih svojega drugega bivanja v Ameriki se je Jože odločil, da bo ob tej priliki obiskal tudi Svetlo deželo in se nekaterje druge kraje na bližnjem vzhodu. Mikalo pa je obiskal tudi Grčijo in Italijo, to je domovino dveh velikih antičnih kultur. Kot sklenjen, tako je napravil. Toda na poti je kmalu spoznal, da se je nanj preslabo pripravil. Ko se je z njem vrnil v Ameriko, je sicer takoj napisal opis svoje poti, obenem pa že tudi sklenil, da bo ob tej priliki obiskal tudi Svetlo deželo in se nekaterje druge kraje na bližnjem vzhodu. Mikalo pa je obiskal tudi Grčijo in Italijo, to je domovino dveh velikih antičnih kultur. Kot sklenjen, tako je napravil. Toda na poti je kmalu spoznal, da se je nanj preslabo pripravil. Ko se je z njem vrnil v Ameriko, je sicer takoj napisal opis svoje poti, obenem pa že tudi sklenil, da se poda na to pot še enkrat, prej ko mu bo mogoče, toda vsekakor dobro pripravljen. To se je izdelalo 24. marca 1953. ko se je podal drugič na pot. Medtem ko je prvič potoval v glavnem z ladjo in vlaki, se je drugič v glavnem posluževal letala. Prvič je imel s seboj ... samo svinčnik in beležnico ter fotografski aparat, drugič pa je vzel tudi filmsko kamero, tako da imamo opis te druge njegove poti "po širokem svetu" odnosno "po vzhodu in zapadu" ohranjen na samo v pisani besedi in fotografiskem posnetku marveč tudi na barvastem filmskem platnu. Večini bralecov Ameriške domovine je Grdinov potopis Po vzhodu in zapadu že dobro znan, saj je v A.D. izhajal z večjimi ali manjšimi presledki vse do nedavnega časa. Mnogi so si že zeleli, da

Družba sv. Družine

(THE HOLY FAMILY SOCIETY)

Ustanovljena 23. novembra 1914

Zednjih Držav Sedež: Joliet, Ill. Inkorp. v drž. Illinois 14. maja 1915

Naš geslo: "Vse za vero, dom in narod; vsi za enega, eden za vse."

GLAVNI ODBOR:

Predsednik: STEVE KOSAR, 235 Tioga St., Bensenville, Ill.
 1. podpredsednik: NICHOLAS PAVLICK, 15 Race St., Manor, Pa.
 2. podpredsednica: ANN JERISHA, 658 No. Broadway St., Joliet, Ill.
 Tajnik: JOSEPH KOCHEVAR, 231 Ruby St., cor. Hickory, Joliet, Ill.
 Zapisnikar: JOSEPH L. DRASLER, 1318 Adams St., No. Chicago, Ill.
 Blagajnik: ANTON SMREKAR, Oak St., Rr. No. 1, Lockport, Ill.
 Duhovni vodja:

Vrh zdravnik: Dr. JOSEPH A. ZALAR, 351 N. Chicago St., Joliet, Ill.

NADZORNİ ODBOR:

FRANK TUSHEK, 716 Raub St., Joliet, Ill.
 ANNA FRANK, 2843 So. Pulaski Rd., Chicago 23, Illinois
 JOHN BARBIC, 1103 Vine St., Joliet, Ill.

POROTNI ODBOR:

JOSEPH PAVLAKOVICH, 39 Winchell St., Sharpsburg, Pa.
 ANTONIJA DENSA, 1934 W. Cermak Rd., Chicago 8, Ill.
 ANNA THOMAS, 4017 Greensburg Pike, Pittsburgh 21, Pa.

Predsednik Atletičnega odseka
 ANTHONY TOMAZIN, 1902 W. Cermak Road, Chicago, Ill.

URADNO GLASILO:

AMERIŠKA DOMOVINA, 6117 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio

Do 1. januarja 1957 je DSD izplačala svojim članom in članicam in njih dodeliči raznih posmrtnih, poškodnih, bolniških podpor ter drugih izplačil denarno vrednost do četrtnih milijonov dolarjev.

Društvo za DSD se lahko ustanovi v vsakem mestu Združenih držav z ne manj kot 5 članicami) za odrasli oddelki. Sprejmejo se vsaki katoličani moški ali ženski spola v starosti od 16 do 60 let. V mladinski oddelki pa od rojstva do 16. leta.

Zavaruje se za \$250.00, \$500.00 ali \$1,000.00. Izdajajo se različni certifikati, kakor: Whole Life, Twenty Payment Life in Twenty Year Endowment. Vsak certifikat nosi denarno vrednost, katera se vsako leto viša.

Poleg smrtnine izplačuje DSD svojim članom(icom) tudi bolniško podporo iz svoje centralne blagajne, kakor tudi za razne operacije in poškodnine.

Mesečna plačila (assessments) so urejena po American Experience tabeli.

DSD je nad 100% solventna, kar potrjujejo izvedenci (actuaries).

Uradsni jezik je slovenski in angleški.

Rojakor in rojakinjam se DSD priporoča, da pristopijo v njeno sredo!

Za vsa morebitna pojavnina in navodila se obrnite pismeno ali ustavno na glavnega tajnika:

JOSEPH KOCHEVAR, 231 Ruby St., cor. Hickory, Joliet, Ill.

Zapisnik letne seje glavnega odbora DSD

(Nadaljevanje)

INVESTICIJE

U.S. Government Defense Bonds E	\$ 25,000.00
U.S. Treasury Bonds	35,000.00
Puerto Rico Water Res. Authority	2/7
Arizona, City of Phoenix	2%
California, Costa Mesa Sanitary District	3
Colorado, Reg. of University of Colorado	2
Illinois, Chicago Transit Authority	3%
Illinois, DuPage School District No. 31	2%
Illinois, Village of Elliott, Water Works	4
Illinois, Village of Germantown, Clinton County	4%
Illinois, Village of Grayslake	2%
Illinois, City of Marion, Sewerage Imp. Bond	4
Illinois, Marissa, Sewer and Waterworks	3 1/2
Illinois, Town of Northfield, Sewerage Rev. Bonds	4
Illinois, Village of Pesotum	4 1/2
Illinois, Salem Co., Community H.S. District No. 600	3 1/4
Illinois, Village of Tallula	4 1/4
Indiana, Town of Stanton Water Works	5
Michigan, Jackson Co., N.W. Agricultural SD	3 1/4
Michigan, Oakland Co., S.D. of Oak Park	3 1/4
Michigan, Redford Union School District No. 1	4
Nevada, Clark Co., Sanitary District No. 1	3
Oklahoma, Oklahoma Plan, and Resource Board	4 1/2
Tennessee, Dyer Co. School District	3 1/2
Tennessee, Springfield, City of, Natural Gas	3 1/2
Texas, Southwest Tex. State Teachers College	3 1/4
Texas, Texas Technological College	2 1/2
Texas, Lower Neches Valley Authority	2 1/2
Washington, Washington Toll Bridge Authority	2 3/4
Wisconsin, Union Free H.S. District, Black Creek	2 3/4
Cleveland Union Terminal	3
Citizens Utilities Co.	3 1/2
Michigan Consolidated Gas Co.	3 1/2
Gilmchrist Co.	5 1/2
Pacific Western Oil Corp.	4
Standard Thompson Corp.	3 1/2
Hudson Fisheries Corp.	4
Hudson Pulp and Paper Co.	5
Central Telephone Co.	4
Village of Rockdale, Improvement Bonds	5
City of Calumet, Illinois, Improvement Bonds	5
Policy Loans	5
Mortgages	50.00
Petty Cash	50.00
Checking Accounts	19,495.70
TOTAL — SKUPNO	\$102,573.70
STROŠKI	
Posmrtnine	\$ 3,698.52
Poškodnine	825.50
Zdravnična, Life	19.80
Izplačeni stroški	39.50
Zdravnični certifikati	1,524.25
Bolniški podpori	2,050.43
Mladinski izplačeni certifikati	61.50
Zplačana Health and Accident	3,846.60
Stroški pri investicijih (F.N.B.)	15.10
Ameriška Domovina	398.80
Internal Revenue davek	4,032.43
Plača uradnikov	1,227.50
Povrnjeni asesment	136.55
Stroški aktuarja	5.86
Dnevne in vožnje	90.77
Re-Insurance	6,878.02
Promotional Expenses	159.60
Agency Commission	960.00
Luč, voda in kurjava	110.05
Rent	21.35
Inspection Reports — Retail Credit	135.27
Telefon, telegrami in ekspres	1,413.10
Uradno premoženje in potrebuščine	2,500.00
Prenesen denar	50.00
TOTAL — SKUPNO	\$ 31,984.24

Skupni stroški

Preostanek pri investiciji	\$192,523.70
Razlika pri investiciji	50.00
Preostanek 31. decembra 1958	\$192,573.70
Amount Collected, Not Yet Received	1,943.79
Amount Due From Members	657.47
Interests and Dividends Due and Accrued	1,088.29
Inventory	4,000.00
Družbeno premoženje 31. decembra 1958	1,943.79
Neizplačana posmrtnina	438.00
	\$199,825.25

To je finančno poročilo glavnega tajnika.

Predlagano in podpirano, da se poročilo sprejme. Sprejeto.

Nato je bilo prebrano sledče poročilo:

1. Preberite v Pravilih Družbe Sv. Družine člen ZZI na strani 20.

Dne 1. decembra 1957 se je sestal glavni odbor in določil Josepha J. Kochevarja kot naslednika pok. Franku J. Wedicu. Ta je šel takoj na delo za "Health and Accident Program". Od onega časa naprej se je novi program tako hitro razširjal in rastel, da je Joseph J. Kochevar bil primoran se posloviti od njegovega prejšnjega dela in ves svoj čas porabiti za Družbo Sv. Družine.

1. V letu 1958 je Družba Sv. Družine plačala glavne mu tajniku \$4,000.00.

2. V letu 1958 je plačal svoje delavce v svojem prejšnjem poslovanju \$3,900.00, da je lahko opravljal delo v uradu Družbe Sv. Družine.

3. V letu 1958 je prevozel s svojim avtom približno 15,000 milij pri pridobivanju novih članov in članic v obeh oddelkih kakor tudi članov in članic za naš novi "Health and Accident" oddelek, in to vse brezplačno. Od septembra 1958 še le je bilo vrnjeno njemu za gasolin.

4. V letu 1958 je Jean Kochevar pomagala v glavnem uradu od začetka do avgusta brezplačno; delala in opravljala je vse, kar je bilo mogoče od 10 do 12 ur, da je bilo vse lepo izpeljano za dobrabit Družbe Sv. Družine.

5. V glavnem uradu mora biti sloga; ta cilj je bil dosegzen.

6. Družba je potrebovala novo življenje. Člani in članice so bili v temi, ali bo Družba Sv. Družine obstala.

Joseph J. Kochevar je dokazal, ko je prevzel urad glavnega tajnika, da je mogoče z velikim delom in trudom ne samo Družbo Sv. Družine ohraniti ampak ji omogočiti, da raste v eno največjih organizacij v državi Illinois.

Iz tega poročila se vidi, kako se je trudil glavni tajnik in tem se priporoča, da je glavni tajnik vreden povisjanja plače.

Njegova sedanja plača je \$4,000.00 na leto. To je bilo primerno in zadostno za njegovo delo, predno se je moral posloviti od njegovega podjetja, katerega je moral prodati.

(Dalje prihodnjič)

FRANC JAKLIC:

Od hiše do hiše

LJUDSKA POVEST

—

Tudi Lazarica se je vmesala in začelo se je vpitje in pehanje semintja. Za nekaj časa je pa Lazar hodec po hiši gori in dol si opipal kakor bi bil gore premikal in golata, Lazarica je pa tarnala in močila hčeri glavo z vodo. Snubača ni bilo nikjer.

—

Drugi dan je vprašal Kepec še vedno praznično oblečenega Gornika:

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

MATIJA MALEŠIĆ:

IZOBČENCI

1. Rogovilež.

Ko da so ga izbruhnila tla, je v županovi gostilni vzrasel pred Anico Ture, a prav tedaj, ko je odkorail mož, da zgrne konju razmetano deteljo, in je babica odnesla krščenca na posteljo na drugi strani veže. Vračali so se botri od krsta in hoteli praznovati botrino.

Anica je pobledela in mirno obsedela, ni zakričala po pomoci.

Ture!

Bog se usmili! Ko da je ušel iz jame razbojnnikov. Neobrit, ves porasel po obrazu. In tiste dolge kocene po licih, pod nosom, po bradi so bile vse razmršene. Človek bi se ga ustrasil na cesti, v gozdu bi pogbenil pred njim. Vdrite oči pa so se svetile v čudnem ognju.

"Anica!" žalosten, žalosten glas in plah, nemiren pogled, Anicino roke ozivijo. Z desnico si potegne židanoto ruto z las na čelo, z levico se opre ob mizo, da bi vstala. Pa je še ne drže noge, tak strah jo je prešinil, ko je ugledala Tureta.

Ture ugleda zlat poročni prstan na Aničini roki. In še drug prstan, tudi zlat, z velikim, rdečim kamnom, se zabliska pred Turetovimi očmi. Okoli njenega vrata se vije zlata verižica, njeni oblike se bahavo svetlikav ūdi.

"Ali je govoril Polde tedaj resnico? Tedaj . . ."

Turetova plahost, njegov nemir vrne Anici sapo in besedo. "Ti . . ." Babičin glas v vezi vrne njenim nogam moči. Vstala je. "Miha!" pokliče moža skoz okno.

"Glej ga!" Babica, ki je vstopila, krikne, ko da vidi strah pred seboj. In zakrila z rokami, ko da se hoče obraniti Tureta.

"Miha!" Anica zakriči in se ozre znova skoz okno.

Miha, njen mož, priteče. Ko spozna Tureta, ostoji na pragu ko pribit k tlu.

Turetu zlezeta glava med ramena. Pa ga strese, stisne pesti in jih naglo dvigne. "Če je govoril resnico, te vprašam, Anica!"

"Miha! Botra!" Anica se zvija od strahu ter steguje roke

CHICAGO, ILL.

REAL ESTATE FOR SALE

PULASKI ADDISON — \$22,500. By owner. 9 rm. brick bungalow, 6 rms. 1st fl., 3 bedrooms on 2nd. 2 baths, large cabinet kitchen. Gas heat. 20x20 gar. Nr. schools, transp., shopping and St. Viator's Parish. MULberry 5-3360. (105)

OAK LAWN — 2 year old, 3 bed-room brick ranch. Gas heat. Hardwood floors. 55x200 landscaped lot. Near shopping, transportation. — Phone GARDEN 5-1844. (105)

3 BEDROOM, bi-level, paneled rec. room, large carpeted living-dining room, 1½ baths, gas heat, screened, glazed porch, patio, att. garage, desirable extras. In St. James Parish. Mid twenties. By owner. Phone CLEarbrook 5-1745. (105)

BUSINESS OPPORTUNITY

GROCERY, DELICATESSEN — Stationery store with 4 room apartment. Established 30 years. Corner building, across from school. Selling at sacrifice. Phone LAFayette 1-3336. (105)

CLEANING PLANT — Complete store. Two trucks and route. \$8,000. Phone PULLman 5-6434. (105)

proti možu in babici.

Turetova roka udari ko strela po mizi, da se zamajejo kozarci in steklenice ter odskočijo krožniki. "Čemu sem ga?" Hripav in raskav je Turetov glas, pogled pa ves divji. Strašen je razočaran Ture.

"Miha, pomagaj!" Anica krije z rokami. Solze ji zalijajo oči. "Zakaj še vprašujem?" zahopljeno iz Turetovega grla. Samo človek, ki je obupal nad vsem in išče samo še vrv, s katero bi se obesil, more bruhniti tak glas iz svojega grla.

Turetovo telo prestreže mraz. Roke mu omahnejo, pa se ujamajo za mizo; ko začutijo oporo, se je trdo oprimejo. Ture strese mizo, da zahreščijo njene noge in zapoka ogel, za katerega se drži. Prevrne se liter, kozarci se zakatalijo po mizi in pada na tla, krožnika z belo pogačo in s prekajenim plečetom zapleseta.

Tedaj skoči s praga občinske pisarne županova Barica. Ture nalomi ogel mize in plane ko divji pred Anico.

"Miha!" krične divje Anica in se trese ko šiba na vodi. Babica se stiska ob vratih.

Miha si potegne s šapasto roko po pleši in se obotavlja. Med njim in ženo divja rogovilež, ki so ga pred dnevi izpustili iz ječe. V vojni je klal ljudi, da si je prisluščil polne prsi kolajn. Po vojni pa je ubil Zbulovega Poldeta. In prav Anica je bila povod tistega prepira in tepeža, pri katerem je baje Ture razbil Poldetu glavo.

Štiri leta je od tega. Miza pod Turetovimi rokami poka. Miha se proseče ozre v Barico, kakor da jo prosi pomoči, in si zopet s šapasto roko potegne po pleši. Ni bil v vojski, še nikdar se ni z nikom pretepel. Med vojno je služil v Ameriki in zbiral dolarie. Plešo, šapaste roke pa polno dollarjev je prinesel po vojni domov ter se poročil z Aco.

"Zakaj si mi to storila?" vprašuje Anico raskav in hripav Turetov glas, ki je bolj grgranje nego govor.

Miha zbode. Pred Bogom in ljudmi je Anica njegova žena. Kar je bilo med njo in Turetom, je bilo. S kakšno pravico sili sedaj Ture vanjo? Miha so o-

pogumi, stopi k mizi in prime Anico za roko. Njegova desnica je skrčena v pest. Napeto zre Turet v obraz. Žena je žena. Miha se nikdar ni pretepal, pa naj se pretepaški Ture le poskuši dotekniti sedaj Anice!

Miha ne umakne pogleda od Tureta, ženo potisne za svoj hrbit in jo rine proti vratom, temno na njej in za njo pa stopa sam proti izhodu.

V Turetovem grlu nekaj zagrja, kakor da hoče Anici še nekaj povedati. Ali razločne besede ni čuti. Miza v njegovih rokah neha škrpati in pokati. Ko za prikaznijo zre za Anico.

Barica pobira po mizi kose pogake, ki jih je Ture stresel s krožnika. Črepinje razbitega litra in kozarcev zaškripljejo pod njenimi nogami.

Babica zastoče v veži: "Ah, ko bi vedela, ko sem ga nesla h krstu."

Turetovo roke spustijo mizo. Nemirno, skoro plaho pogleda v vežo in potem zmedeno zabege njegov pogled za Barico v sobi.

Plašni Turetov pogled prežene babici ves strah: "Mati se mi je smilila, ti nič, odkrito povem, Ture! O, da sem vedela, kaj pomeni tisto tvoje uporno civiljenje in vekanje v cerkvi, ko so te obliviali z vodo . . ." Njen pogled boža rdeče, prekajeno pleče na mizi in belo, mlečnato pogačo.

"Ali pridez za nami, botra?" jo predrami Mihov glas od zunaj. Z Anico sta že sedla v kočiji. Anica sama je že udarila po konju. Miha je vprašal le, ker se tako spodobi, in je le narahlo pritegnil vajeti.

Babica utrga z žalostjo pogled od plečeta in pogače. Pri vseh krstnih pijejo vino, jedo prekajeno meso, prigrizujejo mlečnato pogačo, ali ne peljejo se k vsakemu krstu v kočiji! Treba se je torej odpeljati.

"Da te le ni izmodrilo, rogovilež rogovasti!" reče babica in odhiti v sobo na oni strani veže. Otroče, ki ga prinese iz nje, joče.

"Jočeš, revček ubogi? Povem materi, naj moli zate. Bog je vsemogočen in bo odvrnil od tebe nesrečo, ki ti je usojena zaradi današnjega srečanja. Da ti je moral ta grdi, kosmati in razmršeni mož priti danes na pot!" Ne dokonča. Steče za Mihom. "Nesrečo pomeni to srečanje," pika njen jezik še tedaj, ko je že sedela v kočiji.

"Ko regalka klepeč babica Šoka. Ker mora pustiti nenačeto pleče in pogačo, to je bolli, zato pa stresa jezo nate," pravi mirno Barica.

Sunkoma obrne Ture glavo in pogleda Barico. V njenih očeh ni nobene porogljivosti.

Ko se srečate njuna pogleda, zastane Barici roka. Ture se ji zasmili: zakaj si le jemlje tako k srcu Aničino nezvestobo? V hipu pa se Barici posveti: Ni čudno, ni čudno, Ture, da si ko strah, ki je za pokoro opolnoči zataval s pokopaljšča. Anica ni vredna tvojih muk. Stokrat so premeli piveci v gostilni tisto, kako je prišlo tedaj do tepeža med teboj in rajnkim Zbulovim Poldetom.

Zadrezljivi Polde je česnal: "Narednik, hej, gospod narednik! Brez zvezde sem sicer prišel od vojakov in brez kolajne iz vojne; hladil si si tam svojo jezo nad menoj, doma nimaš pravice poveljevati. Dekletom najmanj. Dekleta odpirajo okna, komur hočejo." — Turetu je šinila kri v glavo. Da je Polde menil njegovo nevesto Anico, ni bilo dvoma. Ljudje so šepitali, da hodi za njo le zato, da bi Tureta jezil, ker ga je moral pri vojakih ubogati.

Da bi vzel Žbulov osebenjsko Anico? Ture je bil ves iz sebe: "Polde, pazi na svoje besede!" "Gospod narednik, pokorno prosim za dovoljenje, da smem danes zvečer po deveti uri zopet potrkat na Aničino okno." Ture pokonci: "Ti trkaš na njeno

okno?" "Pokorno javljam, gospod narednik, da! Včeraj, danes je skrčena v pest. Napeto zre Turet v obraz. Žena je žena. Miha se nikdar ni pretepal, pa naj se pretepaški Ture le poskuši dotekniti sedaj Anice!

Miha ne umakne pogleda od Tureta, ženo potisne za svoj hrbit in jo rine proti vratom, temno na njej in za njo pa stopa sam proti izhodu.

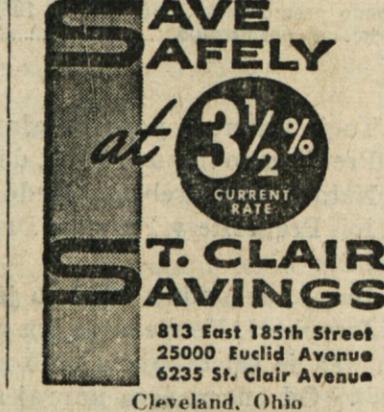
Pred vami, pred pričami potrkom, In potem bahaško raztrobim po svetu . . ." Počasi, gospod narednik. Da-l kontesa odpre, je vprašanje. Meni pa Anica odpre." Vzkipel je Ture: "Lažeš! "Trkmasti Polde svoje, vihri Ture pa pobensi. Fantje niso mogli preprečiti

ti nesreča. Tam med kamenito Mihu iz Amerike ni iskal boje v četrtniku vina in jo postigate neveste, lepo bi rad. In vi pred Tureta. "Poplakni si žanica je šla z Mihom pred ollost, Ture! Anica . . ." Barici Ture za štiri leta v ječu, zastane beseda. Tureta kar strengova mati pa od žalosti pod se, ko čuje njeni ime.

Smili, smili se Barici Ture. ti več nesrečnice, ki je kriva to-Saj bi tudi kamen razbilo toliko nesreč, nikar tebe, Ture, ki rica. si imel tako rad svojo mater. In Barica stopi k omari, nali-

je v četrtniku vina in jo postigate neveste, lepo bi rad. In vi pred Tureta. "Poplakni si žanica je šla z Mihom pred ollost, Ture! Anica . . ." Barici Ture za štiri leta v ječu, zastane beseda. Tureta kar strengova mati pa od žalosti pod se, ko čuje njeni ime.

Smili, smili se Barici Ture. ti več nesrečnice, ki je kriva to-Saj bi tudi kamen razbilo toliko nesreč, nikar tebe, Ture, ki rica. si imel tako rad svojo mater. In Barica stopi k omari, nali-

Kramer

je prav tako blizu
kot vaš telefonEn klic zadostuje, da
vas obiše naš cenilec
in napraviBREZPLAČNI PRO-
RAČUN ZA PREDE-
LJAVO VAŠEGA
DOMA

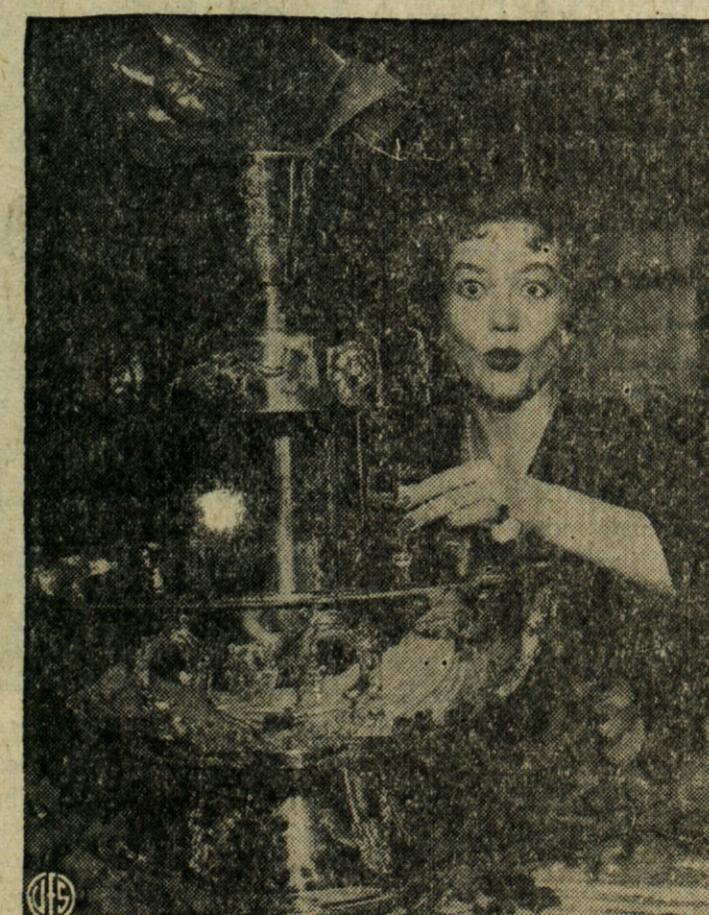
DO 36 MESECEV ZA ODPLAČEVANJE . . . F.H.A.

CHAS. KRAMER and SONS
PREDELAVA DOMOVPODNEVI
BR 1-4800

3690 East 93rd St.

PONOČI
SK 1-4429
ER 1-9665

Enoglasno sprejelo!

ZA VINSKE BRATCE — Filmska igralka Pat Wymore se krepla iz "vinomet" v Claremont hotelu v Oaklandu v Kaliforniji. Iz vinometa, ki je vedno poln domačega pridelka, se ima vsakdo pravico brezplačno okrepčati. Gostje baje popijejo okoli pol milijona kalifornijčanov iz tega edinstvenega vinometa na svetu.

H & H LAUNDROMAT

6001 ST. CLAIR AVE.

POSEBNOSTI OB VELIKI OTVORITVI
I naložek 9 funkov težkega perila - ZASTONJV PETEK, 29. MAJA od 7. zvečer do 10. zvečer
V SOBOTO, 30. MAJA od 10. dop. do 3. pop.

POSEBNOSTI:

- Westinghouse pralni stroji
- Voda mehka kot deževnica
- Odperto 24 ur na dan
- Prihranite čas — prihranite denar

Jos. Zele in Sinovi

PO GREGORNI ZAVOD
6502 ST. CLAIR AVENUE Tel.: ENDicott 1-0553
COLLINWOOD SKELLAURAD
452 E. 152nd STREET Tel.: IVanhoe 1-3111
Avtomobili in vočniški voz redno in ob vsakih urah na razpolago.
Mi smo vedno pripravljeni na najboljšo postrežbo.

Ena pomebnih predpriprav za najlepši dogodek življenja, je izbira poročnih vabil.

Iglasite se pri nas in oglejte si najnovejše, pravkar dospele vzorce vabil, naznani, papirnatih prtičkov, kozarčnih podstavkov, vžigalic, na katereh je natiskano Vaše in njegovo ime.

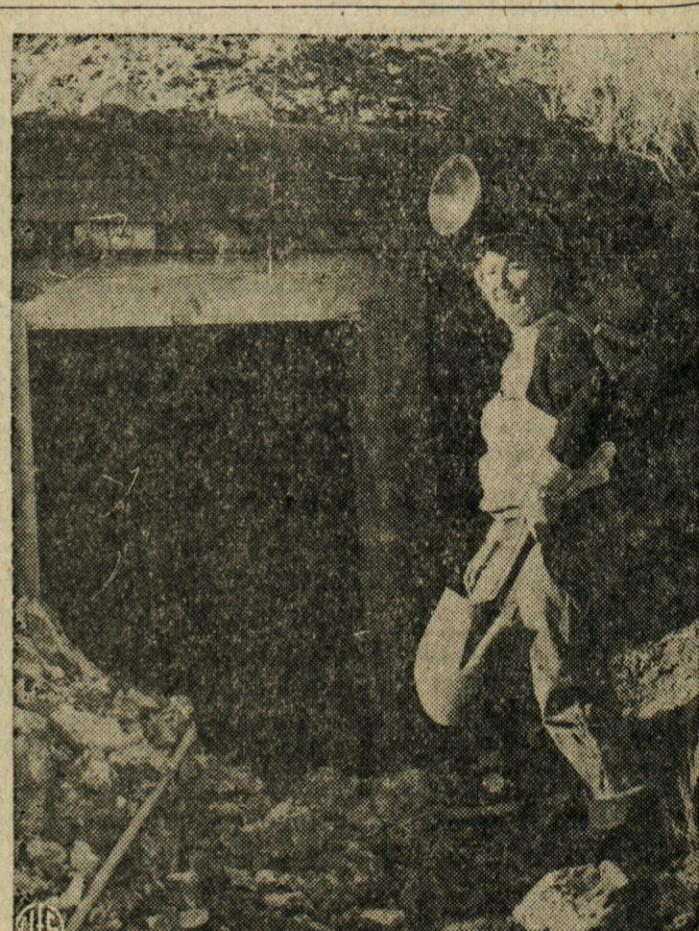
Oglejte se pri nas in oglejte si najnovejše, pravkar dospele vzorce vabil, naznani, papirnatih prtičkov, kozarčnih podstavkov, vžigalic, na katereh je natiskano Vaše in njegovo ime.

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave.

Cleveland 3, Ohio

HE 1-0628

NE DA SE UGNATI — Virginia Swanson si je nekdaj služila vsakdanji kruh z razkazovanjem najnovejših modnih oblik, sedaj se kot rudar ukvarja z iskanjem zlata. Baje ji posel kar dobro uspeva. Na sliki jo vidimo, ko se v rudarski opremi spravlja v enega lastnih "rudnikov" zlata v bližini Monterey, Calif.